

Учимося уникати конфліктних ситуацій у роботі з батьками

Останнім часом ми все більше уваги приділяємо організації взаємодії з батьками, адже досягти вагомих результатів у розвитку дитини можна тільки спільними зусиллями сім'ї і дошкільного закладу. Та, на жаль, нерідко педагоги і батьки мають різні погляди на те, що потрібно дитині, якою має бути її освіта тощо. Тож конфліктні ситуації з батьками можуть виникати навіть у роботі високо професійних, досвідчених вихователів, а в результаті страждає дитина.

Спираючись на дані наукових досліджень та власний досвід, можемо стверджувати, що сучасним педагогам для розв'язання цієї й багатьох інших проблем у відносинах з родиною бракує психологічної та комунікативної культури. У нашому дошкільному закладі роботу в цьому напрямі організовують методична й психологічна служби.

Педагогічний колектив нашого дитячого садка Орієнтований на формування між педагогами й батьками відносин, заснованих на взаємній довірі та тісному діловому контакті. Тому вихователь - методист і практичний психолог у роботі з педагогами **віддають перевагу таким найдієвішим формам**, як ділові ігри, семінари – практикуми і тренінги.

Використовуючи ці форми роботи, ми **застосовуємо інтерактивні технології**, що дають змогу педагогам моделювати та аналізувати педагогічні ситуації, обмінюватися досвідом, аналізувати помилки, відтворювати життєві ситуації, що потребують розв'язання цілком конкретних, часом нестандартних завдань. Під час такого навчання у вихователя розвиваються якості, необхідні йому для виконання соціальних і педагогічних функцій при взаємодії з родиною, зокрема здатність до емпатії, рефлексії і самоконтролю.

Незалежно від форми методичного заходу ми добираємо такі прийоми роботи, щоб **формувати культуру спілкування педагогів, зокрема вчити їх:**

- ставитися до співрозмовника з повагою;
- відмовлятися від форм конфліктної субкультури;
- виражати інтерес до думки співрозмовника невербальними методами — жестами, репліками, мімікою;
- заохочувати співрозмовника до висловлювань.

Так, розв'язуючи спеціально створену конфліктну ситуацію під час методичного заходу, педагог одержує досвід розв'язання спірних питань у реальному житті.

Семінар - практикум для вихователів «Способи виходу з конфліктних ситуацій у роботі з родиною»

МЕТА:

- сприяти подоланню стереотипів мислення і звичних способів діяльності;
- розвивати здатність до емпатії, рефлексії і самоконтролю;
- стимулювати творчу активність.

ОБЛАДНАННЯ:

- роздруковані на окремих аркушах таблиці «Стратегії розв'язання конфліктів»

за кількістю учасників

ХІД СЕМІНАРУ-ПРАКТИКУМУ

Теоретичне обґрунтування конфліктів у системі «педагог - батьки»

Ведучий: Сьогодні ми поговоримо про конфлікти в системі «педагог — батьки».

Слово «конфлікт» у перекладі з латини означає «зіткнення». Визнаючи конфлікт нормою громадського життя, психологи наголошують на необхідності застосування механізмів психологічного регулювання й розв'язання конфліктних ситуацій. Оскільки під час професійного спілкування в системі «педагог — батьки» можливі такі ситуації, для вихователя є дуже важливим уміння грамотно обрати стратегію поведінки в них.

Причини конфліктів різні: невідповідність цілей, недостатня інформованість сторін про подію, некомпетентність однієї зі сторін, низька культура поведінки тощо.

Фахівці зазвичай виокремлюють чотири стадії перебігу конфлікту:

- виникнення конфлікту (поява протиріччя);
- усвідомлення певної ситуації як конфліктної хоча б однією зі сторін;
- конфліктне поведіння;
- результат конфлікту.

Конфлікт «педагог — батьки» здебільшого розгортався за типом «керівник — підлеглий», а вихователь у цій ситуації поведівся зазвичай як обвинувач. Якщо раніше таке становище влаштовувало обидві сторони, то тепер батьки, маючи певний досвід і знання з психології, прагнуть не допустити тиску на себе з боку працівників дошкільного закладу. Крім того, таке поведіння вихователя може спричинити агресивну реакцію навіть у спокійних батьків. Тому, щоб уникнути поглиблення конфліктної ситуації, слід дотримуватися форми спілкування «на рівних», що передбачає партнерську взаємодію.

Інформаційне повідомлення «Стратегії розв'язання конфліктів»

Ведучий: Описуючи стратегії розв'язання конфліктів, американський психолог Кеннет Томас застосовував показники уваги до інтересів партнера і своїх власних:

- *конкуренція* — зосередження уваги лише на своїх інтересах і повне ігнорування інтересів партнера;
- *ухиляння* — брак уваги як до своїх інтересів, так і до інтересів партнера;
- *компроміс* — досягнення часткової вигоди кожної сторони;
- *приспосовування* — підвищена увага до інтересів іншої людини на шкоду власним;
- *співпраця* — стратегія, що дає змогу врахувати інтереси обох сторін.

Ведучий роздає учасникам семінару - практикуму роздруковані таблиці, де описано стратегії розв'язання конфліктів.

Ведучий: Ви ознайомилися з основними стратегіями розв'язання конфліктів. У педагогічній практиці існує думка, що **найефективнішими стратегіями виходу з конфліктної ситуації** є компроміс і співпраця. Однак кожна зі стратегій може виявитися ефективною в певних умовах, оскільки у кожної є свої переваги і недоліки.

А тепер, коли вам відомі способи виходу з конфліктної ситуації, змоделюємо уявну ситуацію і спробуємо розв'язати конфлікт.

Вправа «Яблуко і черв'ячок»

Ведучий (м'яко й спокійно): Сядьте зручніше, заплющьте очі й уявіть на хвилину, начебто ви — яблуко. Спіле, соковите, гарне, ароматне, наливне яблуко, яке мальовничо висить на гілочці. Усі милуються вами, захоплюються. Раптом, де й узявся, черв'як і каже: «Зараз я тебе їстиму!». Що ви відповісте черв'якові? Розплющте очі й запишіть свою відповідь. А тепер по черзі зачитайте її.

Стратегії розв'язання конфліктів

Стратегія	Сутність стратегії	Умови застосування	Недоліки
Конкуренція	Прагнення домогтися свого на шкоду іншому	Зацікавленість у перемозі. Одна зі сторін має певну владу над іншою. Необхідність терміново розв'язати конфлікт	Переживання почуття невдоволення при поразці та провини — при перемозі. Значна ймовірність зіпсувати відносини
Ухилення	Уникнення відповідальності за прийняття рішень	Результат не дуже важливий. Жодна зі сторін не має влади над іншою. Бажання виграти час	Значна ймовірність переходу конфлікту в приховану форму
Пристосування	Згладжування гострих кутів за рахунок обмеження власних інтересів	Предмет суперечки важливіший для іншого учасника конфлікту. Бажання зберегти мир. Усвідомлення власної неправоти. Жодна зі сторін не має влади над іншою	Нерозв'язаність конфлікту
Компроміс	Пошук рішень за рахунок взаємних поступок	Жодна зі сторін не має влади над іншою. Наявність несумісних інтересів. Необхідність терміново розв'язати конфлікт. Неефективність інших стилів	Одержання тільки половини очікуваного. Лише часткове усунення причин конфлікту
Співпраця	Пошук рішення, що задовольняє всіх учасників	Наявність часу для розв'язання конфлікту. Зацікавленість обох сторін. Чітке розуміння точки зору опонента. Бажання обох сторін зберегти відносини	Часові й енергетичні витрати. Негарантованість успіху

Ведучий: Для підтримки стабільного психологічного стану, а також для профілактики різних професійних психосоматичних розладів важливо вміти забувати, ніби «стирати» з пам'яті конфліктні ситуації. Зараз ми з вами спробуємо «стерти» з нашої пам'яті стресову ситуацію, яка нас турбує.

Антистресова вправа

Ведучий: Сядьте й розслабтеся. Заплющіть очі. Уявіть чистий альбомний аркуш, олівці, ластик. Подумки намалюйте на аркуші негативну ситуацію, яку вам хотілося б забути. Це може бути реальна

картинка, асоціація, символ тощо. А тепер візьміть ластик і починайте ретельно стирати з аркуша паперу уявлену ситуацію. Стирайте доти, доки картинка не зникне з аркуша. Розплющіть очі.

А тепер перевірте себе. Для цього знов заплющіть очі й уявіть той самий аркуш паперу. Якщо картинка не зникла, візьміть ластик і стирайте, доки її зовсім не буде видно.

Через деякий час вправу можна повторити. Коментар:

Під час виконання антистресових вправ відновлюється порушена взаємодія між півкулями головного мозку й активізується нейроендокринний механізм, що забезпечує адаптацію до стресової ситуації та поступовий психофізіологічний вихід з неї.

Рефлексія

Учасники обмінюються враженнями, відповідаючи на запитання ведучого:

- Що нового ви дізналися про стратегії розв'язання конфліктів?
- Як ви почувалися під час виконання вправ?
- Чи вдалося вам «стерти» з пам'яті неприємні враження?
- Чи виправдалися ваші очікування?